

הממשלה שולחת חיילים כדי לכלום את הרב לוינגר וגושי'אמונים - ובאותה שעה היא עורכת חינּוּא לאומית לאביהם הרוחני

פולחן נביא השקר

א. "אין יפּים לשלטון כיהודים"

בערב סוכות הגיע אורי צבי גרינברג לגבורות. פסטיבל שמונים-שנות-חייו של המשורר נפתח לפני כמה שבועות, בראיון שאותו העניק לדורון רוזנבלום, כתב הארץ. כמינהגו מזה 50 שנה, תיאר גרינברג בפני מראיינו חזות קודרת של המציאות היהודית בארץ-ישראל: "...הכל זרע נופת של יהודים מעונים, בנשים ששריהן בותרו וגופם שפד על אש. אתה רואה את המראות וחש בריח חריכה עולה מהם. גולגולות צפות לנגד עיניך, דם של נרצחים יהודים זרם בחרוצת ירושלים..."

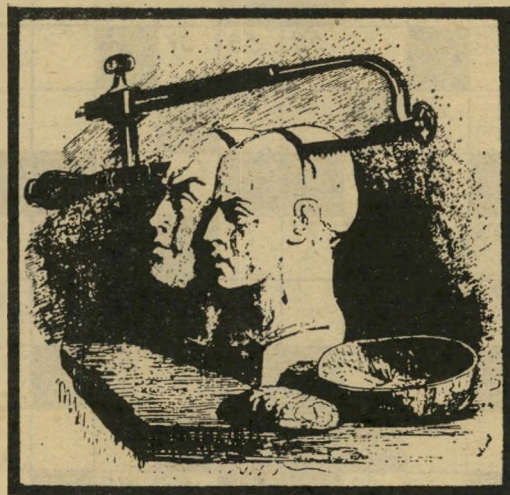
כהרגלו התעלם גרינברג מהעובדה שקנאים, הדומים לו בהשקפותיהם, הם שהביאו לתיאור היחידי על נהרות דם יהודי בארץ-ישראל, כפי שזה קיים בסיפור מפתל מרד בריכוכבא בביתר, שם התבטאה קנאות זו בדמים: "...וייטשך דם הטלחמים כנהר שטוף, בו שקטו סוסי מילחמה עד רוסטם; יהיה זרם הרם מגלגל אבנים משא ארבעים סאה..." תיאור שאינו מרתיע את גרינברג מהזיתו השיריות על אודות רחובות ירושלים, הזרועים בגופות של יהודים מעונים.

השלב הבא בפסטיבל-גרינברג היה כאשר חברת-הכנסת גאלה כהן פנתה ל"ר הכנסת, ולשר-החינוך והתרבות, בהצעה לציון בדרך ממלכתית את יום-הולדתו של גרינברג. בתגובה הרדיע יו"ר הכנסת שהחליט לנצל את זכותו בתקנון הכנסת ולקיים ישיבה מיוחדת לרגל הגיע המשורר לגבורות. שר-החינוך והתרבות הזדרז והודיע לח"כ כהן כי משרדו נערך בימים אלה לקראת "מיקוד שיעורי-הספרות בכתיבה-הספר התיכוניים בנושא שירת אצ"ני". לאה פורת, מנכ"ל המועצה לתרבות ולאמנות, בישרה על "פעילות תרבות מיוחדת, שיוקדשו ללימוד והפצת שירתו של אצ"ני..."

עם מתן אות-רשמי זה של הפיכת גרינברג למייצגה הביילעדי של הסיפור העברית עלי-אדמות, החל מירון של כיבודי-כיבודים ועיטורי-עטרת למשורר הלאומני המטיף לאלימות, לא מפליא לראות את התרבות הישר-ראלית נוקקת לחזון הכימעט-לאומי שהתחולל בערב-סוכות, כאשר מרבית מוספי-הסיפורת של היומנים שקעו עד לחוטמם בפסטיבל-אורי-צבי-גרינברג, תוך איבוד עקר וטפם. תהילת אתיות-הדפוס בפני, נביא הזעם והחרון, כפי שמכונה גרינברג בפי כת מעריציו הקיצוני-נית, הביא לרושם כי המשורר הקשיש הנו התגלמות התרבות העברית החדשה בישראל.

כך הפך אורי צבי גרינברג למיקוד-שירה אליו מעפילה התרבות. במסופי-הסיפורת של דבר כתב המשורר אבות ישרון על פגישתו בשירת גרינברג: "...היה לי די חם בארץ

שממנו השלך גרינברג כבך בשנות ה'20' על-ידי מייסדו ועורכו, ברל כצנלסון, משום שדיעותיו הפאשיסטיות, אינה מעידה, "בזכות המכונה ובגנות הטיח", שלהם הטיף כצנלסון, אידיליה זו אין בכוחה להעלים את חזון-המלכות של גרינברג השר בדבקות: "אין יפּים לשלטון כיהודים" - קביעה המזכירה את כותרת נאומו של מנחם בגין בשנות ה'50: "אלוהים לשלטון בתרנו!" אלא שאת המבוכה התרבותית-אידיאלוגית של ישראל בשנות ה'70' סותמים בטיח של כיבודים עקרים. כאשר פסטיבל-גרינברג הוא גולת-הכותרת לעקר רות זאת, המתעלמת מן האידיאלוגיה המוצגת בשירת גרינברג.

אך מסתבר כי למבקרי סיפורת יש שיטה בדוקה לטיח מבוכות, כפי שמתגלה בעיתוני ערב-סוכות. ללא יוצא מן הכלל, מספרים הכל בין האידיאלוגיה לשירה אצל גרינברג, ומטילים קרבה נעימה של שירתו לשירה-האכספרסיביסטי-הגרמנית, בנוסח אלוה לסקר-שילר וגוספריד בן *.

* גוספריד בן (1886-1956) מראשי האסכולה האכספרסיביסטית, שבלטה באנטי-בורגנות ופציפזם, ולרוב בעלת משמעות אנטי-לאומית. בניגוד לרוב בני

בגיליון מעריב, שהוקדש לשירת-גרינברג, נתקבצו קלמוסייהם של קשיו השירה העיברית שלא הסכו עצמם משבחו של גרינברג. ישראל אפרת שר לו את "משירי הירח והזרקור". ש. שלום מעלה קטורת אדם להקביל את פניו של גרינברג, ומפרסם שיר בכותרת "בשילי מיבצע ינתן". משורר נוסף, המקיים זיווגים-שיריים עם גרינברג, הוא יהושע טן-פי, המגדיר בשיר-מניפסטי את מטרתה של השירה הפאשיסטית בישראל: "...השיר הוא אחד והכל. ואנוכי כסף. אנוכי, עברי אנוכי. השיר הוא עברי. השיר העברי הוא ארץ-ישראל, הוא הריהוט, בית-המקדש. הוא מחזינפיש ועליה לרגל אל הבא בכיפופים. בלשון ההגות קוראים לכך: השקפת-עולם..." גם שלמה טנאי אינו חוסך קריצות לבעל-הגבורות, ומבשר: "...בדרך השנה יצר אצמי רמת דיוקנו של האדם העברי החדש, שיש בו אהבה עצמית ותודעה לאומית, מיווג של כח פסיי וכוח רוחני! שיש בו זקופות-קומה האווה עצמית, שיש בו כוח השלטון האזרחות..."

מילבד משוררי-שוליים, המצטיינים בהגדרות הפאשי-זם, יש לגרינברג גם פרופסורים המכתירים לו כתריום. כזה הוא הפרופסור שלום לינדנבאום, הכותב במסוף מעריב מאמר, שבו הוא מצטט באופן חד-צדדי הצגת עובדות היסטוריות, המטילות כתם על מדע-הסיפורת. הפרופסור מצטט מסיפורו של המשורר האידישי מלך ראויטש, אביו של הצייר יוסל ברגר, את הציטוטים הנראים לו, בביקורתו של גרינברג. הפרופסור הנכבד נמנע מלצטט, למשל, את הקטע הבא: "...שמעתי תיאוריה של גיאופוליטיקה מיסטית - שמרכזה לא בדרום הרחוק של רוסיה האסיאתית (ככתיאוריה הגיא-פוליטית של האזוהופר * אלא מרכזה הוא - בירושלים. כן שמעתי על הכורח לארץ, לארמה, לאבנים ולחול, שהוא חוס מכל כורה רחני..." (ספר המעשיות של חי).

ב. חלום חיילי או"ם על הרי-הבית

מוסף ידיעות-אחרונות המוקדש לגרינברג, מהווה היגעה לאומנית שדומה לא היתה לה בתולדות הסיפורת העברית, כאשר הרעיון המלכד את מרבית המאמרים הוא רעיון שובניסטי של הפרדת הפרופיל היהודי מן המסורת התרבותית האירופית שצברנו בגולה, תוך אימוץ נוסח הגותו של אורי צבי גרינברג.

החינה נפתחת על-ידי אליהו עמיקם, בציטוט שירו של גרינברג השכל, הנעלם מכל רעיון, ובהמשכו טוען עמיקם: "...שיר של אצ"ני הצביע על הדם בחול סיני ובשלב חרמון מארחק זמן - כחמש שנים לפני שנשפך

הכתרת גרינברג כ"משורר לאומי" משולה להענקת תפקיד שר-

הביטחון לרב לוינגר. שניהם שוקדים על הפיכת המוות לפרוגרמה

מדינית. האחד "חופר אפיק לדמנו" והשני מקיז אותו

הדם... אין כאן שום מטאפיסיקה. היא אינה קיימת כתרזה, שהחיים בתפיסתה הם הסינתזה בין הרצח והחומר. את מקור המידע בתא-החי כבר ניתן לראות במיקרוסופי קופים אלקטרוניים. באורגניזם של האדם-האמה, כפי שקרא אצ"ני לגוף-הלאום, יש להם אותו תפקיד בהעברת מידע. הנביא מביא את המסר, ואם דבריו באים - הרי זה נביא-אמת, כדברי הרמב"ם..."

בהמשך הפגנת כוחו במדע-הסיפורת מציג עמיקם את השאלה: "האם אצ"ני הוא תופעה סיפורתית?" ומשיב: "תשובתנו היא שלילית. אצ"ני משתמש בשירה כפי שפסיכולוג ישתמש ברדיו להשמעת הרצאותיו. אין כל-התיקשות והיפך את המרצה לסכנאי-רדיו, ומאחד גיסא אין סכנאי-רדיו החפכים לפסיכולוגים, משום

אסכולה זו השתייך בן לתת-אסכולה ששיריה ניזונו מן הקסם האירוטי של המוות, החולי, העינויים והרצח. בדומה לגרינברג, היה גוספריד בן מיוחד למשוררת אלוה לסקר-שילר, אך בניגוד לאכספרסיביסטים אחרים נמנע מלהציג טרף אליהם לחזונותיהם בדבר גאולת, האנושות ופדות העולם, והשתוקק לתהויו-הבוראשית. כמה חודשים לאחר עלות היסדר לשלטון פירסט בן ספרון בכותרת אמנות ושילטון, שבו תיאר עד מה הוא משתוקק לחזור לחומר היוליי (מונח שגרינברג מרבה להשתמש בו בשיריו) בבית-בראשית חמה, ובכמהו לאבות-אבותיו. הוא ביקש כרטיס-חבר של המפלגה הנאצית, וכתב, אנחנו נכנסים לתקופת הגינאולוגיה (חקר המוצא וההתפתחות של איש, מישפחה, וגושלת-יוחסין). נבחר כחבר באקדמיית הסופרים ההיטלרית, וטען כי "הצבא הוא הצורה הארסט-מוקרטית של האמיגרציה".

הוא, אבל כשקראתי את שירי, הגברות נעשה לי רך ועצוב, שאילו דיברתי איריש, הייתי אומר הנאמט... קמה, תורה מרשה שציונון מילדות. קול הגזע נשמע מעורקי. הדם נעשה קשה והיתה לי התרוממת-רוח, לאחר שהייתי מזוכא תחילה, כשראיתי בעיני את ארץ-ישראל... תגובה זו של אבות ישרון, המערב אקלימה של ארץ-ישראל ב"קול הגזע" הגשמע מעורקי, אינו מפתיע כלל, כאשר על מדובר בהערכת שירת גרינברג. בטור לידו קובע עש גרינברג פינחס גינסור: "...הוא כיום המשורר הלאומי ללא עוררין, ולדעת רבים - גדול המשוררים העיבריים מאז ביאליק!" האידיליה התרבותית המצטיירת בין דפי דבר, עיתון

* ראשי-תבות'שם. כמו: רש"י, רמב"ם. אמת, באידיש.